

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ١٤

الدَّرْسُ الثَّانِي

عندما خرج الغرابُ، شكّر الغزالةَ.
ثمّ ذهبَ.

فخرجَ الغرابُ مِنَ البركةِ بِمُساعدَةِ الغزالةِ.

جاء صيادٌ إلى الغابةِ. فوقَ نَظرُهُ على الغزالةِ.

في يومٍ مِنَ الأيامِ

حَسَنًا، حَسَنًا... هذا طعامٌ لذيذٌ.

فَقَصَدَ صَيْدَهَا...

عَلِمَ الغرابُ ...

فَحَمَلَ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ...
وَقَذَفَ الحِجَارَةَ على رَأْسِهِ.
فصرخَ الصيادُ وَهَرَبَتِ الغزالةُ!...

شهر تماشای

کَتَبْتَ

کَتَبَ

هی

هو

سر و صدای زیادی به گوش می‌رسید. تعدادی از دانش‌آموزان همراه چند خانم معلم سرگرم بازدید از کوچه‌های باصفای باغ و تندیس‌های آن بودند.

تابلویی توجه دانش‌آموزان را به خود جلب کرد: **کارگاه آموزشی فعل‌سازی**

دانش‌آموزان علاقه‌مند بودند وارد این کارگاه شوند تا ببینند در آن‌جا چه می‌گذرد. خانم معلم قبول کرد و بچه‌ها وارد کارگاه شدند. به محض ورود، نگاهشان به دو تابلوی رنگی افتاد. که بر روی هر یک جدولی رسم شده بود.

۲

کَتَبْتَ	جَلَسْتُ	خَرَجْتُ
عَمِلْتُ	فَهِمْتُ	ضَحِكْتُ

۱

کَتَبَ	جَلَسَ	خَرَجَ
عَمِلَ	فَهِمَ	ضَحِكَ

در این هنگام معلم سؤالاتی از دانش‌آموزان پرسید:

- آیا فعل ماضی (گذشته) را به خاطر می‌آورید؟

- آیا می‌توانید چند فعل ماضی در فارسی مثال بزنید؟

- آیا به نظر شما فعل «می‌روم» ماضی است؟

به جدول (۱) نگاه کنیم.

- فعل‌های داخل جدول را چند بار با هم تکرار کنیم.

- با تکرار افعال آهنگ و موسیقی آن‌ها را به خاطر بسپاریم.

اکنون به جدول (۲) نگاه کنیم:

- فعل های داخل جدول را با هم بخوانیم.
  - چه تفاوتی میان فعل های دو جدول مشاهده می کنیم؟
  - چه حرفی به آخر فعل های جدول (۲) اضافه شده است؟
  - این حرف چه علامتی دارد؟
  - آیا اکنون با انجام چند مسابقه موافق هستید؟
- بچه ها با شنیدن کلمه مسابقه خوشحال شدند. معلم آنان را به چند گروه تقسیم کرد.

گروه (۱)

از میان کلمات داده شده، فعل ها را جدا کنیم :

الْغُرَابُ   شَرِبَ   الْبِرْكَةَ   مُسَاعِدَةً
 سَمِعْتُ   هَرَبْتُ   وَقَعَ   حِجَارَةً

گروه (۲)

فعل های داده شده را متناسب با ظاهرشان به دو دسته تقسیم کنیم :

فَصَدَ   قَبِلْتُ   خَرَجَ
 قَدَفْتُ   نَظَرْتُ   شَكَرْتُ

آفرین...! اکنون می خواهیم یک مسابقه ی دسته جمعی برگزار کنیم.
 - فعل هایی را که روی تابلو مشاهده می کنید مانند فعل های جدول (۲) بسازید :

وَصَلَ: ...	ظَهَرَ: ...	سَمِعَ: ...
فَصَدَ: ...	حَمَلَ: ...	هَرَبَ: ...
عَمِلَ: ...	وَقَعَ: ...	نَظَرَ: ...

بچه‌ها بعد از آن که مقداری با فعل‌های مختلف تمرین کردند، تابلویی را دیدند که روی آن نوشته شده بود:

در زبان عربی فعل‌ها دو دسته‌اند:
مذکر مؤنث
اگر «ت» را به آخر فعل اضافه کنیم آن فعل به مؤنث تبدیل می‌شود:
كَتَبَ ← كَتَبَتْ

«هو» و «هي» ضمیر هستند.
هو برای مذکر و هي برای مؤنث
هو كَتَبَ هي كَتَبَتْ

بچه‌ها هنگام ترک شهر تماشا با تابلویی روبه‌رو شدند که روی آن نوشته شده بود:

برای هر یک از فعل‌های ذیل یکی از دو ضمیر «هو» یا «هي» را به کار ببریم:

- ..... نَصَرَ.
- ..... ذَهَبَتْ.
- ..... فَرِحَ.
- ..... وَقَعَ.
- ..... خَرَجَتْ.

تمارين

التَّمرينُ الأوَّلُ

مَنْ...؟

با توجه به متن درس، پاسخ درست را با علامت × مشخص کنید :

- ۱- مَنْ قَالَ : هَذَا طَعَامٌ لذيذٌ؟
 الغزاة الصياد
- ۲- مَنْ قَصَدَ صَيْدَ الْغزاةِ؟
 الغراب الصياد
- ۳- مَنْ وَقَعَ فِي الْبِرْكَةِ؟
 الغزاة الغراب

هل...؟

با توجه به متن درس، دور پاسخ درست خط بکشید :

- ۱- هل حَمَلَتِ الْغزاةُ حِجَارَةً؟
 نعم لا
- ۲- هل وَقَعَتِ الْحَمَامَةُ فِي الْبِرْكَةِ؟
 نعم لا
- ۳- هل قَصَدَ الصَّيَّادُ صَيْدَ الْغزاةِ؟
 نعم لا

التَّمرينُ الثَّاني

با توجه به تصویر، جمله ی درست را با علامت × مشخص کنید :

- نَظَرَتِ الطَّالِبَةُ إِلَى الْكِتَابِ.
- نَظَرَتِ الطَّالِبَةُ إِلَى الشَّجَرَةِ.
- قَرَأَ الطَّالِبُ الْكِتَابَ.

- هِيَ جَلَسَتْ* .
- هُوَ ذَهَبَ .
- هُوَ جَلَسَ .

- أَخَذَ الصَّيَّادُ الْحَمَامَةَ.
- أَخَذَتِ الصَّيَّادُ الْحَمَامَةَ.
- ذَهَبَ الصَّيَّادُ إِلَى الْغَابَةِ.

- حَمَلَتِ الْحَمَامَةُ الْحَبَّةَ.
- حَمَلَ الْحَمَامَةُ الْحَبَّةَ.
- أَخَذَ الْحَمَامَةُ الْحَبَّةَ.

- خَرَجَ الْغُرَابُ مِنَ الْبِرْكَةِ.
- وَقَعَتِ الْغُرَابُ فِي الْبِرْكَةِ.
- وَقَعَ الْغُرَابُ فِي الْبِرْكَةِ.

الْتَّمَرِينُ الثَّلَاثُ

جدول فعل های مذکر

معادل عربی هریک از فعل های مربوط به ردیف های جدول را از میان فعل های که تاکنون خوانده اید، پیدا کنید و با استفاده از ستون رمز جدول (الاحسان)، حروف آن فعل را در خانه های

جدول بنویسید :

		ا			۱
		ل			۲
		ا			۳
		ح			۴
		س			۵
	ف	ا	خ		۶
		ن			۷

- ۱- دستور داد
- ۲- گفت
- ۳- آمد
- ۴- حمل کرد
- ۵- شنید
- ۶- ترسید
- ۷- نگاه کرد

جدول فعل‌های مؤنث

معادل عربی هریک از فعل‌های مربوط به ردیف‌های جدول را با استفاده از فعل‌هایی که تاکنون خوانده‌اید، به صورت فعل ماضی مفرد مؤنث غایب بنویسید (حروف اول کلمه‌ی «الاحسان»

راهنمای شماست):

			ا			۱
			ل			۲
			ا			۳
			ح			۴
			س			۵
			ا			۶
			ن			۷

- ۱- آمد
- ۲- شتاب کرد
- ۳- بود
- ۴- رخ داد
- ۵- دزدید
- ۶- ترسید
- ۷- نگاه کرد

الْتَّمِرِينَ الرَّابِعُ

جاهای خالی را با استفاده از معادل‌های عربی کلمات داده شده پر کنید:

كان الجوّ * بارداً * ... (برخواست^۱) الطّالِبَةُ و ... (برداشت^۲) كُتِبَها و ...
 (رفت) إلى المدرسة. كان طفلٌ صغيرٌ في الشّارعِ ... (او) كان جائعاً * ...
 (باز کرد) الطّالِبَةُ المَحْفَظَةَ. كان فيها طعامٌ. ... (رفت) إلى الطّفلِ و ... (گذاشت)
 الطّعامَ في يدِ الطّفلِ. ف ... (خوشحال شد^۳) الطّفلُ و شكّرها.

الْتَّمِرِينَ الْخَامِسُ

در عبارت‌های زیر اسم‌ها و ضمایر مذکر را به مؤنث و مؤنث را به مذکر تبدیل کنید؛ سپس، فعل‌ها را متناسب با صورت جدید اسم‌ها و ضمایر تغییر دهید:

- ۱- دَخَلَ المَعْلَمُ في الصّفِّ.
- ۲- هُوَ قرأَ هذا الكتابَ.
- ۳- هِيَ كَتَبَتْ بالقلمِ.
- ۴- سَمِعَتِ المَرأةُ كلامَ اللّهِ.

۱- برخاست: نَهَضَ   ۲- برداشت: أَحَدَّ، حَمَلَ   ۳- خوشحال شد: فَرِحَ

حرف‌ها و عکس‌ها

عکس‌ها، طرح‌ها و تصویرهای تاریخی، ورزشی، طنزآمیز و اجتماعی را در مجلات ملاحظه کنید. هر کدام را که موضوع آن به یکی از جملات چهارگانه‌ی زیر مربوط می‌شود، بپرید و مانند نمونه‌های زیر در دفتر خود بچسبانید. جمله‌ی مربوط به آن را نیز در زیر تصویر بنویسید:

حسناً، حسناً... هذا طعامٌ لذيذٌ.

سَمِعَ صَوْتاً: النَّجْدَةَ... النَّجْدَةَ...

هل جزاءُ الإحسانِ إلا الإحسانُ؟!

هذا شيءٌ عَجيبٌ!

الدَّرَاسَاتُ الْقُرْآنِيَّةُ

هریک از این کلماتی که در متن درس با آن‌ها آشنا شده‌اید، در یکی از آیات زیر به کار رفته است. با توجه به معنی آیه، کلمه‌ی درست را در جای خالی بنویسید:

شیء - یوم - حَمَل

﴿مَالِكٍ... الدِّينِ﴾ (صاحب روز جزا) حمد/ ۴

﴿هُوَ بِكُلِّ... عَلِيمٌ﴾ (او بر هر چیزی آگاه است) بقره/ ۲۹

﴿فَدَخَابَ مَنْ... ظُلْمًا﴾ (کسی که بارِ ستم را بر دوش کشد، نومید است) طه/ ۱۱۱
در تمرین قبل، کلماتی را در جای خالی آیات نوشتید. در آیات زیر، هم خانواده‌ی آن کلمات را پیدا کنید و زیر آن‌ها خط بکشید:

﴿لَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ﴾ (چیزها) أعراف/ ۸۵

﴿فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ...﴾ (روزها) یونس/ ۱۰۲

﴿مِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ﴾ (حمل کردیم) مریم/ ۵۸

﴿حَمَّالَةَ الْعُطْبِ﴾ (بارکش) لَهَب/ ۴